

4. Rezumat

Investigațiile științifice s-au realizat în agroecosistemele de producție legumicole, inclusiv la cultura de tomate, în teren protejat și câmp deschis, în 9 raioane administrative a zonei Nord (r. Briceni, Edineț, Soroca) și Centru (r. Criuleni, Anenii Noi, Ialoveni, Orhei, Nisporeni), din 22 localități, pe suprafețe de peste 50 ha. teren protejat, 200 ha teren deschis, pepeniere pentru obținerea răsadului, sectoare private.

Pe parcursul investigațiilor s-a constatat utilizarea diversă a construcțiilor specializate de solarii și sere, explorarea numeroasă de peste 40 hibrizi utilizați pentru teren deschis și protejat din selecția autohtonă și de import. În teren deschis am constatat valorificarea mai frecventă a 12 hibrizi performanți de import predestinați pentru condiții de iarnă- primăvară, vară-toamnă, indeterminate cu creștere regenerativă abundentă și foarte productive. Am utilizat metode de estimare a indicilor de impact entomo-fitoparazitar: **densitatea dăunătorilor**, **frecvența atacului (F.%)**, **intensitatea atacului (I%)**, **Gradul de atac (GA)**, **scări de estimare**, în realizarea controlului biologic entomofitosanitar prin evidențe și aprecieri în stabilirea impactului entomoparazitar și componenței complexelor de insecte asociate dăunătoare la cultura de tomate.

În perioada cercetată în lunile de primăvară-toamnă, în zonele legumicole la culturile de tomate s-au identificat **16 specii de insecte dăunătoare**, dintre care s-au evidențiat în această perioadă sezonieră prin abundența numerică înaltă, atac grav maxim, gradul avansat de afecțiune și frecvență plantelor următoarele **7 specii**: Gandacul din Colorado (*Leptinotarsa decemlineata* Say), Tripsul tutunului (*Trips tabaci* Lind), Paduchele verde al piersicului (*Myzodes persicae* Sulz), Musculita alba de sera (*Trialeurodes vaporariorum* Westw), Omida fructelor (*Helicoverpa armigera* Hbn), Molia minieră a tomatelor (*Tuta absoluta*) Musca minieră a frunzelor (*Liriomiza trifolii*) a caror frecvență de atac este gravă cu valori de la 10-75% în teren protejat și 15-100 % în teren deschis. Cele mai frecvente specii de insecte aparțin ordinilor *Orthoptera*, *Homoptera*, *Thysanoptera*, *Heteroptera*, *Coleoptera*, *Lepidoptera* și *Diptera*, ce formează complexe specializate de insecte dăunătoare la diverse plante de cultură inclusiv și la cultura de tomate.